

Název přednášeného tématu:**Právní aspekty zdravotnické dokumentace:****Souhrn:**

Novela zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu provedená zákonem č. 260/2001 Sb. legislativně upravuje charakter zdravotnické dokumentace (ZD). Všechna zdravotnická zařízení, tj. i zdravotní ústavy, jsou povinna vést zdravotnickou dokumentaci. Uvedená novela mj. obsahuje, jak má ZD vypadat, co má obsahovat, jakou má mít formu, jak má být veden zápis apod. Novela zák. č. 20/1966 Sb. také taxativně vyjmenovává kategorie osob, které mohou při plnění svých konkrétních úkolů nahlížet do ZD v nezbytně nutném rozsahu. Tyto případy jsou z okruhu povinnou mlčenlivostí chráněných informací vyčleněny. Povinná mlčenlivost se týká nejen medicínských údajů, ale i ostatních údajů, např. sociálních apod. Existuje několik výjimek z povinné mlčenlivosti. Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů považuje údaje o zdravotním stavu a sexuálním životě za tzv. „citlivé údaje“. Trestní zákon (§ 178) zná trestní čin neoprávněného nakládání s osobními údaji, které se vztahují i na zdravotnickou dokumentaci.

Klíčová slova - hesla pro vyhledávání:

zdravotnická dokumentace, novela zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu, vedení zdravotnické dokumentace a nahlížení do ní, povinná mlčenlivost, trestní zákon

Obsahové členění přednášky:

- Novela zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu provedená zákonem č. 260/2001 Sb.
- Obsah zdravotnické dokumentace, její vedení, formy, zápis do ní, opravy
- Elektronická forma zdravotnické dokumentace (ZD)
- Kategorie osob, které mohou nahlížet do ZD v nezbytně nutném rozsahu
- Práva pacientů
- Povinná mlčenlivost, výjimky z ní
- Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů
- Trestní zákon

Text přednášky včetně obrázků a grafů – členění dle uvedeného v obsahu:

Právní charakter zdravotnické dokumentace nebyl až do 1. 8. 2001 dobře řešen – vznikaly otázky a diskuze:

- komu ZD patří
- kdo má právo s ní disponovat
- kdo má právo do ní nahlížet

Novela zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu provedená zákonem č. 260/2001 Sb. legislativně upravuje charakter zdravotnické dokumentace.

Ve vztahu ke zdravotnické dokumentaci jsou nejdůležitější následující ustanovení:

§ 67b, odst. 1: všechna zdravotnická zařízení jsou povinna vést zdravotnickou dokumentaci (ZD).

§ 67b, odst. 2: ZD obsahuje:

- osobní údaje pacienta v rozsahu nezbytně nutném ...
- informace o průběhu a výsledku vyšetření, ...
- informace o dalších významných okolnostech souvisejících s postupem při poskytování zdravotní péče

To znamená, že vyšetřovat a léčit, tj. poskytovat zdravotní péči, bez řádného vedení zdravotnické dokumentace v souladu s právními předpisy je protizákonné.

Mj. je přesně definováno:

- jak musí být veden zápis ve ZD
- jak se musí ve ZD provádět opravy
- jak se musí ZD uchovávat
- kdo smí do ZD nahlížet a za jakých podmínek
- práva pacienta (klienta) na přístup ke ZD
- jak se předává ZD

Podle § 67 b, odst. 3) každá samostatná část ZD musí obsahovat osobní údaje pacienta (jméno, příjmení, r.č.) v rozsahu nezbytném pro jeho identifikaci a označení ZZ, které ji vyhotovilo. Takto se musí označovat každý list ZD, každá žádanka, výsledek, RTG, EKG apod.

Zápis ve ZD musí být v souladu s § 67 b, odst. 4):

- veden průkazně, pravdivě a čitelně
- opatřen datem zápisu
- opatřen identifikací a podpisem osoby

Opravy ve ZD se provádí podle § 67 b, odst. 4) novým zápisem s uvedením data opravy, identifikací a podpisem osoby. Původní záznam musí zůstat čitelný !!! Nepřijatelné je přelepovat, lakovat apod. původní zápis.

ZD může být vedena s odkazem na § 67 b, odst. 5, 6) v listinné nebo elektronické podobě, ale ta, která neobsahuje zaručený elektronický podpis, se musí převést do písemné podoby a opatřit všemi náležitostmi.

Údaje v listinné formě nesmí být převedeny do elektronické formy bez archivace listinného originálu.

Zápisy v elektronické formě (§ 67 b, odst. 7) obsahující zaručený elektronický podpis musí:

- být podepsány tímto podpisem v každé jednotlivé části
- být zálohovány min. 1x denně na záložní médium
- být z nich min. 1x ročně pořízeny archivní kopie
-

Zákon č. 499/2004 Sb. o archivnictví a spisové službě uchovávání, archivaci a skartaci ZD neřeší. Měla být vydána prováděcí vyhláška MZ ČR – doposud není. Neexistuje platný právní předpis, určující způsob a dobu archivace či skartace ZD

Novela zák. č. 20/1966 Sb. taxativně vyjmenovává kategorie osob, které mohou při plnění svých konkrétních úkolů nahlížet do ZD v nezbytně nutném rozsahu. Tyto případy jsou z okruhu povinnou mlčenlivostí chráněných informací vyčleněny. Zůstává otázkou, zda právo na nahlížení je i právem na pořizování kopií.

Kdo např. smí nahlížet (§ 67 b, odst. 10):

- zdravotníci podílející se na zdravotní péči
- funkcionáři komor
- revizní lékaři zdravotních pojišťoven
- soudní znalci
- lékaři ve státní správě (stížnosti, přezkumy...)
- členové znaleckých komisí
- pracovníci OOVZ
- zaměstnanci ZZ zpracovávající data
- zaměstnanci státu zajišťující úkoly NZIS

Práva pacienta jsou dána § 67 b, odst. 12):

- pacient (zákonný zástupce) má právo na poskytnutí veškerých informací shromážděných ve ZD, které se vztahují k jeho zdravotnímu stavu
- pacient nemá právo na dokumentaci jako takovou
- zdravotník nemá povinnost umožňovat pacientovi nahlížení, kopírování apod.

Povinná mlčenlivost je dána § 55, odst. 2) písm. d) zákona č. 20/66 Sb.:

Každý zdravotnický pracovník je povinen zejména zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem svého povolání.

Pojem „zdravotnický pracovník“ je (nově) upraven zák. č. 95/2004 Sb. a zák. č. 96/2004 Sb.:

- podle zák. č. 95 je zdravotnickým pracovníkem fyzická osoba, která vykonává zdravotnické povolání lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta podle tohoto zákona
- podle zák. č. 96 je zdravotnickým pracovníkem fyzická osoba, která vykonává zdravotnické povolání podle tohoto zákona

Povinná mlčenlivost se týká nejen medicínských údajů, ale i ostatních údajů (př. sociálních, osobních, rodinných, profesních, ...).

Existují výjimky z povinné mlčenlivosti:

- se souhlasem vyšetřované osoby
- v důležitém státním zájmu
- rodičům při interrupci u dívek do 16 let
- při úmrtí
- dozví-li se zdravotník o přípravě či páchání trestného činu (drogy, týrání, znásilnění, pohlavní zneužívání, vražda ...)
- při úraze, který byl způsoben jednáním právnické či fyzické osoby
- ...

Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů považuje údaje o zdravotním stavu a sexuálním životě za tzv. „citlivé údaje“. Zdravotnické zařízení a pracovník jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k přístupu, zneužití, změně, zničení, ztrátě, přenosu atd. osobních údajů, a to i při archivaci ZD.

Trestní zákon (§ 178) zná trestní čin neoprávněného nakládání s osobními údaji, které se vztahují i na zdravotnickou dokumentaci.

Tomu, kdo neoprávněně nakládá s osobními údaji hrozí:

- peněžitý trest
- zákaz činnosti
- odnětí svobody až na 3 léta
- odnětí svobody až na 5 let např. způsobí-li osoba tímto trestným činem druhé osobě vážnou újmu na právech

Seznam použité a doporučené literatury

- Novela zákona č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu provedená zákonem č. 260/2001 Sb.
- Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů
- Trestní zákon
- Zákon č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta
- Zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání

Kontrolní otázky k textu

Správná je 1 odpověď.

Otázka č. 1:

Kdo nesmí v souladu s danou novelou zák. č. 20/1966 Sb. nahlížet do zdravotnické dokumentace?

- a) Revizní lékaři zdravotních pojišťoven
- b) Soudní znalci
- c) Pracovníci Červeného kříže

Autor:

MUDr. Stanislav Wasserbauer

Pracoviště:

Zdravotní ústav se sídlem v Jihlavě

Kontakt elektronický:

stanislav.wasserbauer@zujih.cz

Kontaktní telefon:

603 868 991

Adresa pro písemnou korespondenci:

Zdravotní ústav se sídlem v Jihlavě, Vrchlického 57, 587 25 Jihlava